

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til folkeskolens prøver i valgfaget billedkunst (obligatorisk prøve i 8. klasse)

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
September 2020

Indhold

Formål med vejledningen	4
Prøvegrundlag	5
Hvis en elev i 8. klasse har modtaget undervisning i mere end et praktisk/musisk valgfag	5
Prøveforberedende undervisning i billedkunst som valgfag	5
Censors rolle.....	5
Prøveform og prøveforløb	6
Prøvens forløb.....	8
Før prøven – trin for trin	8
Tilmelding til prøven	8
Undervisningsbeskrivelse.....	8
Læreren formulerer prøveoplæg	9
Udtryksformer.....	15
Bilag til prøveoplægget	16
Prøvens varighed.....	16
Gruppedannelse.....	16
Prøvelokale og ramme for årsudstillingen	17
Definition af elevens ”billedprojekt”	17
Hjælpemidler.....	18
Bedømmelse	18
Elevne prøves i:.....	18
Vejledende karakterbeskrivelse.....	18
Sygeprøver	21
Prøve på særlige vilkår og fritagelse	21
Bilag 1	22
Eksempel på skabelon for undervisningsbeskrivelse i valgfaget billedkunst	22

Indholdsmæssige præciseringer (september 2020)

- **Side 7:** Det er præciseret, at eleven/gruppen ikke må arbejde på selve billedprojektet hjemme eller på skolen uden for de 10 undervisningslektioner.
- **Side 7:** Det er præciseret, at billedprojektets arbejdsproces dokumenteres og medbringes til prøven hvor research, skitser og eksperimenter er en del af præsentationen.
- **Side 8:** Det er præciseret, at undervisningsbeskrivelsen skal indeholde oplysninger om undervisningens form og indhold.
- **Side 9:** Afsnittet *Læreren formulerer et prøveoplæg* er præciseret.

- **Side 15:** Der er sket mindre justering i grupperingen af udtryksformer.
- **Side 17:** Det er præciseret, at der gives individuelle karakter, selvom det er en gruppeprøve.
- **Side 17:** Det er præciseret, at eleven/gruppen ikke må medbringe egne materialer til prøven.
- **Side 18:** Det er præciseret, at eleven/gruppen må anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning. Fagspecifikke hjælpemidler, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

Formål med vejledningen

Formålet med denne vejledning er at forklare og uddybe de krav, der stilles i prøvebekendtgørelsen i valgfaget, således at skolens ledelse, faglærere og censor kan få svar på de spørgsmål, der måtte være i forbindelse med forberedelse og afholdelse af folkeskolens prøver.

Vejledningen tydeliggør den sammenhæng, der er mellem Fælles Mål, prøvebekendtgørelsen og vurderingskriterier for prøven i billedkunst. Kravene i billedkunst som de er beskrevet i Fælles Mål og prøvebekendtgørelsen, danner grundlaget for tilrettelæggelsen af prøven i billedkunst. Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 3, skal undervisningens indhold fastlægges, så kravene ved prøverne i de enkelte fag kan opfyldes.

Fælles Mål i billedkunst består af fagformål, kompetenceområder, kompetencemål og færdigheds- og videnområder, som alle skal indgå i tilrettelæggelsen af undervisningen i det enkelte fag. For alle fag findes der vejledende færdigheds- og vidensmål.

Prøven i billedkunst tager udgangspunkt i de bindende kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene bygger på grundige faglige vurderinger af, hvilke færdigheder, viden og fagligt indhold, der er nødvendigt for at opnå de forskellige kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver centrale færdigheder og viden i de enkelte fag i en mere konkret form, og indgår derfor i prøverne, selv om færdigheds- og vidensmålene er vejledende.

Eleverne skal inden prøverne orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne og om, hvordan prøvernes enkelte dele vil foregå. Eleverne skal ligeledes orienteres om praktiske og procedurermæssige forhold samt ordens- og prøveregler jf. prøvebekendtgørelsens § 3, stk. 2 og 3.

Denne vejledning er justeret i henhold til BEK nr. 1128 af 14. november 2019.

Læs mere i:

- **Prøvebekendtgørelsen:** [Link til prøvebekendtgørelsen](#)
Fagbilaget for valgfaget billedkunst findes i prøvebekendtgørelsens bilag 1, pkt. 18 og pkt. 24
- **Fælles Mål for valgfaget billedkunst:** [Link til Fælles Mål](#)
- **Læseplanen for valgfaget billedkunst:** [Link til læseplan](#)
- **Karakterbekendtgørelsen:** [Link til karakterbekendtgørelsen](#)
- **Retningslinjer for mundtlige prøver:** [Link til retningslinjer for mundtlige prøver](#)
- **Yderligere information og vejledning om prøveafholdelse kan læses i prøvemappen:**
<http://www.uvm.dk/fp>

Prøvegrundlag

Grundlaget for undervisningen i valgfaget billedkunst skal bygge på fagets formål, kompetenceområder, kompetencemål, færdigheds- og vidensområder og den vedtagne læseplan. I henhold til vejledningen i Fælles Mål skal undervisningen i valgfaget bygge videre på det obligatoriske forløb i faget billedkunst, hvor eleverne skal arbejde med mere komplekse og omfattende opgaver inden for de tre kompetenceområder i valgfagsperioden.

Der arbejdes praktisk og teoretisk i undervisningen, som tager udgangspunkt i fagets formål og Fælles Mål. Eleverne skal arbejde med at dygtiggøre sig i forskellige udtryksformer, samtidig med at de støttes i at reflektere over, hvor de ønsker, at deres billedprojekt skal føre hen, og hvad det skal handle om.

Hvis en elev i 8. klasse har modtaget undervisning i mere end et praktisk/musisk valgfag

En elev i 8. klasse, der har modtaget undervisning i mere end et praktisk/musisk valgfag i 7. og 8. klasse, skal senest den 1. december forud for prøveterminen maj-juni og senest den 1. oktober forud for prøveterminen december-januar meddele skolelederen, om eleven ønsker at aflægge prøve i det frivillige prøvefag.

Prøveforberedende undervisning i billedkunst som valgfag

Ved planlægningen af undervisningsforløb i billedkunst, som skal lede frem mod prøven, kan følgende overvejes:

- Er indholdet relevant, herunder tager det udgangspunkt i Fælles Mål?
- Er der fokus på alle tre kompetenceområder: Billedfremstilling, billedanalyse, billedkommunikation i undervisningsforløbene?
- Bliver der arbejdet med alle færdigheds- og vidensområder i undervisningen gennem valgfagsperioden?
- Får eleverne erfaringer med billedfremstilling gennem forskellige udtryksformer?
- Arbejdes der med både plane, rumlige og digitale billeder i undervisningen?
- Er der fokus på iscenesættelsen af billeder i forskellige sammenhænge?
- Kan eleven mundtligt præsentere visuelle processer og egne billeder med fagbegreber?
- Kan eleven dokumentere sine eksperimenter, arbejds- og skitseproces, fx via en portfolio?
- Kan eleven disponere sin tid i forhold til de opstillede rammer for billedarbejdet?

Censors rolle

Henvisning til prøvebekendtgørelsens § 51.

Prøveoplæg, undervisningsbeskrivelse med oplysninger om undervisningens indhold inden for fagets tre kompetenceområder, undervisningsform og organisering samt oplysninger om praktiske forhold vedrørende prøveafholdelsen skal sendes til censor, så materialet er vedkommende i hænde senest 14 kalenderdage før prøven.

Et medfølgende brev med bl.a. dato og tidsplan for prøverne og kontaktoplysninger på læreren er nyttigt for censor, som skal tage kontakt til læreren for en drøftelse om prøvens gennemførelse.

På den måde afklares eventuelle tvivlsspørgsmål inden prøvens start. Denne drøftelse er meget værdifuld. Det vil blandt andet være naturligt, at læreren yderligere orienterer om undervisningsbeskrivelsen og den daglige undervisning. Det vil desuden være vigtigt at få afklaret selve gennemførelsen af prøven, antallet af elever i grupperne, lokale forhold og tidsplan.

Censorerne må ikke være ansat på den skole, hvor de skal virke som censorer.

Censor skal:

- Påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene for billedkunst som valgfag.
- Medvirke til at påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler.
- Medvirke til at påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Under eksaminationen kan censor også stille uddybende spørgsmål til eleverne. Både censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug for skolens leders behandling af eventuelle klagesager. Notaterne skal opbevares i tre måneder efter bedømmelsen er afsluttet, eller en eventuel klagesag er afgjort.

Ved uenighed om karakterfastsættelse

Ved en prøve, hvor der er uenighed om den endelige karakterfastsættelse, afgiver censor og eksaminator hver en karakter, jf. § 14, stk. 2 i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse. Karakteren for prøven beregnes som gennemsnittet af eksaminators og censors bedømmelse afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Hvis gennemsnittet ligger midt i mellem to karakterer, er den endelige karakter nærmeste højere karakter, hvis censor har givet den højeste karakter, og ellers den nærmeste lavere karakter. Ved prøver, hvor der medvirker mere end én eksaminator, har eksaminatorerne samlet eksaminatorkompetence, jf. § 15 i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse. Såfremt eksaminatorerne er uenige om karakterfastsættelsen, fastsættes eksaminatorernes bedømmelse som gennemsnittet af de enkelte bedømmelser afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer.

Prøveform og prøveforløb

Prøven er en praktisk/mundtlig prøve. Eleverne kan enten vælge at gå til prøven individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever.

Prøven foregår i følgende rækkefølge:

Del A) 60 min.

Eleverne trækker et prøveoplæg der indeholder det fælles tema med en defineret udtryksform. I umiddelbar forlængelse heraf påbegynder eleverne deres indledende research og skitsearbejde, med udgangspunkt i prøveoplægget.

Eleverne arbejder individuelt eller i grupper med prøveoplægget.

Del B) 10 undervisningslektioner à 45 min.

På baggrund af prøveoplæg arbejder eleverne videre med research, eksperimenter og skitser. Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner. Eleven/gruppen må ikke arbejde på selve billedprojektet hjemme eller på skolen uden for de 10 undervisningslektioner.

I del B arbejder eleverne ligeledes med at sætte årsudstillingen op. Årsudstillingen udgør et eksemplarisk udvalg af billedprojekter og procesdokumentation, der viser et bredt udsnit af indhold fra undervisningen gennem valgfagsundervisningen. Læreren fungerer som vejleder i del B.

I perioden mellem del B og del C må eleverne ikke arbejde med billedprojektet ud fra prøveoplægget. Det færdige billedprojekt opbevares på skolen. Eleverne må dog gerne sætte deres årsudstilling op i denne mellemliggende periode.

Del C)

Den mundtlige del, hvor censor er til stede. Prøven består af en reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling mellem lærer, censor og elev/gruppe. Til den reflekterende billedsamtale gives: 1 elev: 25 minutter, 2 elever i gruppe: 35 minutter og 3 elever i gruppe: 45 minutter inkl. karakterfastsættelse.

Eleven/gruppen præsenterer deres billedprojekt. Billedprojektets arbejdsproces dokumenteres og medbringes til prøven hvor research, skitser og eksperimenter er en del af præsentationen. Eleverne bliver på baggrund af prøveoplægget, eksamineret i overvejelser over intention og udtryk, udtryksform(er), materialer og iscenesættelse af færdigt billedprojekt. Eleverne præsenterer ligeledes deres årsudstilling.

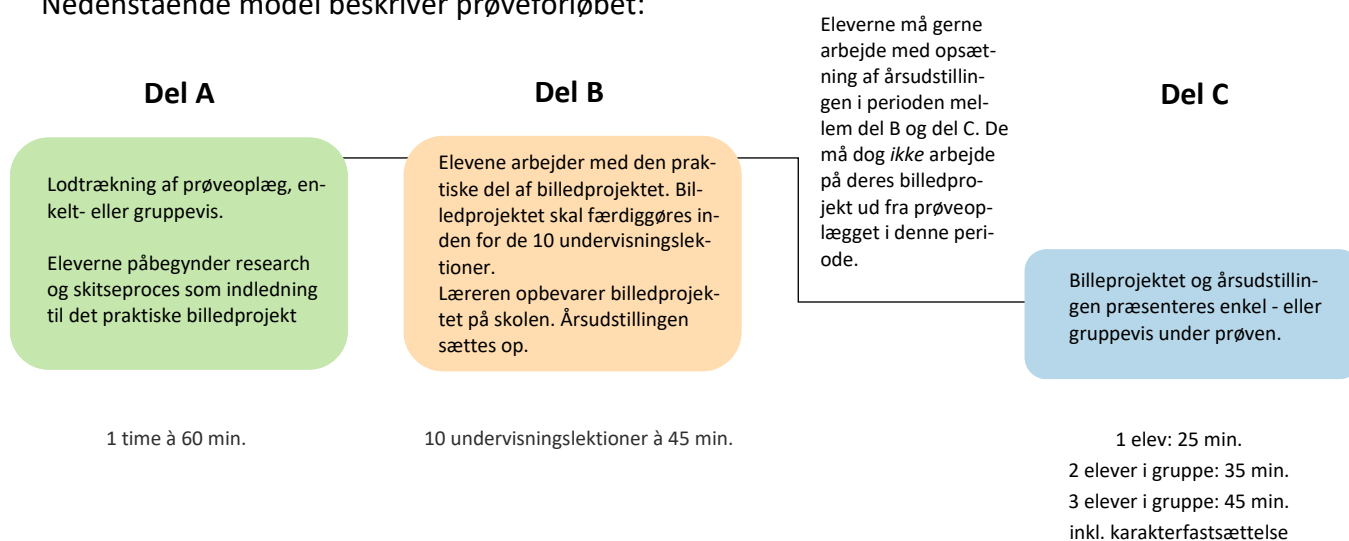
Prøven tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse.

Prøvens forløb

Prøven består af en reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling mellem lærer, censor og elev/gruppe. Til den reflekterende billedsamtale gives 1 elev 25 minutter, 2 elever i gruppe 35 minutter og 3 elever i gruppe 45 minutter inkl. karakterfastsættelse.

Årsudstillingen er repræsenteret i prøvelokalet. Den reflekterende billedsamtale mellem lærer, elev og censor om elevens billedprojekt og årsudstillingen skal give eleven mulighed for at give udtryk for overvejelser over intention og udtryk, udtryksform(er) materialer og iscenesættelse.

Nedenstående model beskriver prøveforløbet:

Før prøven – trin for trin

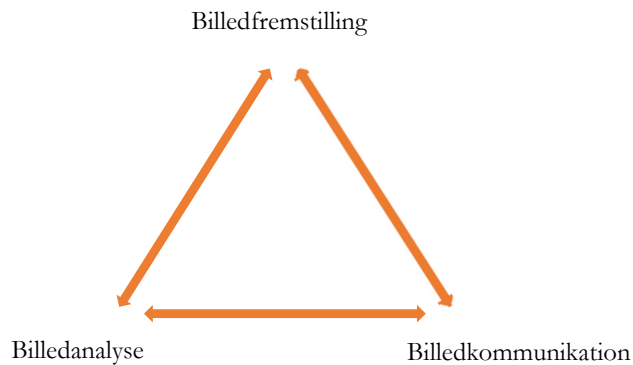
Tilmelding til prøven

Ved afslutningen af undervisningen af faget skal skolen meddele Børne- og Undervisningsministeriet (senest 1. december forud for prøveterminen maj-juni og senest 1. oktober forud for prøveterminen december-januar), hvilke hold/elever der skal til prøve.

Undervisningsbeskrivelse

Læreren udarbejder en undervisningsbeskrivelse, som udleveres til eleverne, inden eleverne trækker udtryksform.

Undervisningsbeskrivelsen omfatter oplysninger om undervisningens form og indhold inden for hvert af de tre kompetenceområder:

Der anføres i undervisningsbeskrivelsen oplysninger om organiseringsform. Herunder beskrives det, hvordan undervisningen har været organiseret, individuelt eller i grupper og hvilke arbejdsformer, der har været brugt, åben-skole aktiviteter, ekskursioner, mv. Desuden kan man her tilkænde-give graden af elevernes medindflydelse på valg af indhold og temaer samt arbejds- og undervisningsformer.

Undervisningsbeskrivelsen skal for censor være overskuelig og nem at læse i forhold til, hvordan der er arbejdet med de tre kompetenceområder.

En fyldestgørende undervisningsbeskrivelse er også med til at give eleverne et overblik, både over deres undervisningsforløb og det faglige stof, der er gennemgået.

Det kan være hensigtsmæssigt at lade årsplanen for 7. og 8. klasse – og den deraf planlagte og gennemførte undervisning – danne grundlag for undervisningsbeskrivelsen. Beskrivelsen kan opbygges ud fra, hvilke kompetenceområder og færdigheds- og vidensområder, der har dannet grundlag for undervisningsforløbene samt afspejle progression i indholdet.

Udarbejdelsen af undervisningsbeskrivelsen kan finde sted løbende efter hvert afsluttet undervisningsforløb.

Eksempel på skabelon til undervisningsbeskrivelsen kan ses i bilag 1.

Læreren formulerer prøveoplæg

Ud fra et lærerdefineret tema formulerer læreren et prøveoplæg, der består af en tematisk billedopgave, fx temaet Krop og køn, med evt. billedbilag til inspiration til opgaven. Eleverne trækker en lærerdefineret udtryksform som fx kan være maleri, grafik, tegning eller collage. Dvs. alle eleverne får det samme tema, men trækker en lærerdefineret udtryksform.

Prøveoplægget må ikke indeholde et tema, som eleverne har arbejdet med i undervisningen.

De mulige udtryksformer, der kan trækkes lod om, skal eleverne have arbejdet med i løbet af undervisningen i valgfaget. Hver elev/gruppe skal kunne vælge mellem mindst fire udtryksformer i lodtrækningen. Den definerede udtryksform kan, hvis eleven/gruppen ønsker det, kombineres

med en anden selvvalgt udtryksform. Hvis den udtrukne udtryksform fx er maleri, kan eleven/gruppen vælge at kombinere denne med fx installation eller en anden udtryksform som supplement til den bundne udtryksform.

I prøveoplægget informeres eleverne om tidsplan samt krav til opgaveløsningen, herunder at de skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan de forestiller sig at løse opgaven (tegninger, fotos og afprøvninger).

Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin maj/juni skal senest ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin december/januar kan tidligst ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og skal senest ske 1. december.

Der er nedenfor givet eksempler på, hvordan prøveoplæg med ét lærerdefineret tema og fire lærerdefinerede udtryksformer kan udarbejdes.

Eksempel 1: Prøveoplæg med *maleri* som udtryksform

Tema: Krop og køn	Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnes status er under stadig forandring og udvikling. Se hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere.
Opgaven	Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du, med anvendelse af den nævnte udtryksform, fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.
Krav til udtryksform	Maleri
Krav til opgaveløsningen	<ul style="list-style-type: none">• Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).• Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.• Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.
Tidsplan	<p>Del A) 1 time á 60 min. til trækning af prøveoplæg samt indledende research og skitsearbejde.</p> <p>Del B) 10 undervisningslektioner á 45 min., med vejledning fra faglæreren, hvor eleven/gruppen på baggrund af prøveoplæg arbejder videre med research, eksperimenter og skitser.</p> <p>Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner.</p> <p>Del C) den mundtlige del af prøven hvor censor og lærer er til stede.</p> <p>1 elev: 25 min. 2 elever i gruppe: 35 min. 3 elever i gruppe: 45 min. inkl. karakterfastsættelse</p> <p>Du må gerne sætte din årsudstilling op i tiden mellem trækning af prøveoplægget og prøven, hvor censor er til stede.</p>

Eksempel 2: Prøveoplæg med *grafik* som udtryksform

Tema: Krop og køn	Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnes status er under stadig forandring og udvikling. Se hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere.
Opgaven	Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du, med anvendelse af den nævnte udtryksform, fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.
Krav til udtryksform	Grafik
Krav til opgaveløsningen	<ul style="list-style-type: none">• Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).• Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.• Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.
Tidsplan	<p>Del A) 1 time á 60 min. til trækning af prøveoplæg samt indledende research og skitsearbejde.</p> <p>Del B) 10 undervisningslektioner á 45 min., med vejledning fra faglæreren, hvor eleven/gruppen på baggrund af prøveoplæg arbejder videre med research, eksperimenter og skitser.</p> <p>Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner.</p> <p>Del C) den mundtlige del af prøven hvor censor og lærer er til stede.</p> <p>1 elev: 25 min. 2 elever i gruppe: 35 min. 3 elever i gruppe: 45 min. inkl. karakterfastsættelse</p> <p>Du må gerne sætte din årsudstilling op i tiden mellem trækning af prøveoplægget og prøven, hvor censor er til stede.</p>

Eksempel 3: Prøveoplæg med *tegning* som udtryksform

<p>Tema: Krop og køn</p>	<p>Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnes status er under stadig forandring og udvikling. Se hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere.</p>
<p>Opgaven</p>	<p>Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du, med anvendelse af den nævnte udtryksform, fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.</p>
<p>Krav til udtryksform</p>	<p>Tegning</p>
<p>Krav til opgaveløsningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger). • Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt. • Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.
<p>Tidsplan</p>	<p>Del A) 1 time á 60 min. til trækning af prøveoplæg samt indledende research og skitsearbejde.</p> <p>Del B) 10 undervisningslektioner á 45 min., med vejledning fra faglæreren, hvor eleven/gruppen på baggrund af prøveoplæg arbejder videre med research, eksperimenter og skitser.</p> <p>Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner.</p> <p>Del C) den mundtlige del af prøven hvor censor og lærer er til stede.</p> <p>1 elev: 25 min. 2 elever i gruppe: 35 min. 3 elever i gruppe: 45 min. inkl. karakterfastsættelse</p> <p>Du må gerne sætte din årsudstilling op i tiden mellem trækning af prøveoplægget og prøven, hvor censor er til stede.</p>

Eksempel 4: Prøveoplæg med *collage* som udtryksform

Tema: Krop og køn	Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnes status er under stadig forandring og udvikling. Se hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere.
Opgaven	Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du, med anvendelse af den nævnte udtryksform, fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.
Krav til udtryksform	Collage
Krav til opgaveløsningen	<ul style="list-style-type: none">• Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).• Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.• Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.
Tidsplan	<p>Del A) 1 time á 60 min. til trækning af prøveoplæg samt indledende research og skitsearbejde.</p> <p>Del B) 10 undervisningslektioner á 45 min., med vejledning fra faglæreren, hvor eleven/gruppen på baggrund af prøveoplæg arbejder videre med research, eksperimenter og skitser.</p> <p>Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner.</p> <p>Del C) den mundtlige del af prøven hvor censor og lærer er til stede.</p> <p>1 elev: 25 min. 2 elever i gruppe: 35 min. 3 elever i gruppe: 45 min. inkl. karakterfastsættelse</p> <p>Du må gerne sætte din årsudstilling op i tiden mellem trækning af prøveoplægget og prøven, hvor censor er til stede.</p>

Udtryksformer

Når eleverne har en idé, noget de vil fortælle om, eller noget de ønsker at formidle, kan dette gøres gennem forskellige udtryksformer. De forskellige udtryksformer giver eleverne forskellige virkemidler, når de vil formulere sig om noget.

Nogle udtryksformer rummer lyd, tekst og billeder. Nogle kommunikerer rumligt, andre over tid, nogle i to dimensioner, andre i tre. Nogle er interaktive og bygger på deltagelse fra publikum, andre er kun til at se på.

Nedenstående er en kategoriseret oversigt over forskellige udtryksformer, som læreren kan anvende i prøveoplægget. Færdigheds- og vidensområderne fra det obligatoriske forløb, tegning og grafik, maleri og collage, skulptur og arkitektur og digitale billeder kan indgå, men også samtidskunstens sammensatte og idébaserede udtryksformer er relevante, hvis disse har været genstand for valgfagsundervisningen.

Udtryksformer giver en række muligheder for, hvordan eleverne kan arbejde i forskellige materielle kategorier og på forskellige måder. I skemaet nedenfor er der knyttet et antal kategorier inden for de forskellige udtryksformer, som lærerne kan lade sig inspirere af, når de skal vejlede eleverne i valgfagsprøven. Listen nedenfor er ikke en endegyldig liste, da der hele tiden kommer nye udtryksformer.

Tegning og grafik	Maleri og collage	Skulptur og arkitektur	Digitale billeder
<ul style="list-style-type: none">○ Plakat○ Tegneserie○ Serigrafi○ Stenciltryk○ Linoleumstryk○ Monotypi○ Koldnålsradering	<ul style="list-style-type: none">○ Fresko○ Stilleben○ Portræt○ Landskab○ Decoupage○ Assemblage	<ul style="list-style-type: none">○ Relief○ Rundskulptur○ Formgivning af bygninger	<ul style="list-style-type: none">○ Billedbehandling○ Webgrafik○ Animation○ Computerspil○ Hjemmesider○ Reklamespots○ Kortfilm○ Animationsfilm○ Portrætfoto○ Iscenesatfoto○ Video

Installation	Lyd	Performance
<ul style="list-style-type: none">○ Interaktiveoplevelsesrum○ Landart	<ul style="list-style-type: none">○ Lyd i sammenhæng med billeder	<ul style="list-style-type: none">○ Liveperformance○ Videoperformance

Prøveoplægget tager udgangspunkt i Fælles Mål, som har været genstand for undervisning i faget på 7. og 8. klassetrin. Prøveoplægget skal dække alle fagets tre kompetenceområder: billedfremstilling, billedanalyse og billedkommunikation. Prøveoplægget skal give eleverne mulighed for at skitsere og arbejde undersøgende og eksperimenterende med et praktisk billedprojekt, som visuelt udfolder et givent tema.

Prøveoplæggene skal kunne løses både gruppevis og enkeltvis. Alle elever skal kunne udføre opgaven. Opgaven skal være så bred, at den giver mulighed for individuelle processer og løsningsmuligheder. Opgaven udformes, så den fagligt svage elev har mulighed for at løse den, samtidig med at der er udfordringer nok til den dygtige elev.

Bilag til prøveoplægget

Bilaget til prøveoplægget kan fx indeholde billeder og/eller link til video af udvalgte kunstners værker med det samme tema. Læreren bør overveje, hvordan et evt. bilag med billeder kan inspirere og støtte eleven bedst muligt i det indledende research og skitsearbejde.

Prøvens varighed

Prøven kan gennemføres individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. For at eleverne kan gå til gruppeprøve, skal eleverne have trukket prøveoplægget sammen og have arbejdet fælles med billedprojektet ud fra prøveoplægget. Går eleverne til prøve gruppevis bør deres individuelle årsudstilling være placeret i umiddelbar nærhed af hinanden.

Eksaminationen foregår som en reflekterende billedsamtale mellem elever, lærer og censor. Der gives følgende antal minutter til den reflekterende billedsamtale mellem elev, lærer og censor inkl. karakterfastsættelse:

Antal elever	Antal minutter pr. elev til samtale inkl. karakterfastsættelse
1 elev	25 minutter
2 elever	35 minutter
3 elever	45 minutter

Den reflekterende billedsamtale om elevens billedprojekt og årsudstilling er et vigtigt redskab for lærer og censor til at få indblik i elevens overvejelser over intention, udtryksform (er), materialer og iscenesættelse af færdigt billedprojekt, som tilsammen angår fagets kompetencemål og færdigheds- og vidensområder.

I den reflekterende billedsamtale kan læreren støtte sig til forskellige billedanalysemodeller. Modellerne kan give læreren og eleverne ideer til hvilke spørgsmål, der kan stilles til billedprojektets indhold.

Gruppedannelse

Eleverne kan enten vælge at gå til prøve individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. Der bør skabes gode rammer omkring gruppedannelsesprocessen. Det kan være en fordel at opfordre eleverne til at danne grupper ud fra forskellige styrkesider, så gruppens medlemmer tager hensyn til-

og udnytter hinandens styrker, og at de samtidig støtter hinanden. Gruppedannelsen skal foregå forud for lodtrækningen af prøveoplæg.

Der gives individuelle karakterer, selvom det er en gruppeprøve.

Prøvelokale og ramme for årsudstillingen

Det er vigtigt at sikre, at eleverne har adgang til relevante faciliteter i forbindelse med deres opgaveløsning og deres arbejde med det praktiske billedprojekt.

Eleven/gruppen må ikke medbringe egne materialer til prøven. Skolen skal sikre, at eleven/gruppen har adgang til relevante faciliteter i forbindelse med deres opgaveløsning og deres arbejde med det praktiske billedprojekt. Der skal være tilgængelige materialer og udstyr til rådighed, som er relevante for opgaveløsningen. Fx skal der være en computer og en farveprinter til rådighed i forbindelse med elevens/gruppens research og skitsearbejde, samt et bredt udvalg af materialer og redskaber, der giver eleven/gruppen mulighed for at kunne løse opgaven eksemplarisk i forhold til den bundne udtryksform skitseret i prøveoplægget. Eleven/gruppen må ved prøven anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning.

Ligeledes bør der være en udstillingsvæg, en flytbar tavle, montre, podie eller lignende til rådighed for elevens/gruppens årsudstilling, så eleven/gruppen har mulighed for at iscenesætte og præsentere deres billedprojekter ud fra overvejelser over modtager- og afsenderforhold.

Omfanget af årsudstillingen bør være af en sådan størrelse, at det er muligt at se et eksemplarisk udvalg af elevens billedprojekter fra valgfagsundervisningen, både plane, rumlige og digitale billeder. Der bør være forskellige udtryksformer og materialer repræsenteret. Der kan kun udstilles skitser og billedprojekter, som er frembragt i valgfagsundervisningen i billedkunst.

Definition af elevens ”billedprojekt”

Resultatet af elevernes/gruppernes opgaveløsning, med udgangspunkt i prøveoplægget, munder ud i et færdigt billedprojekt. Definitionen af ”billedprojekt” tager afsæt i *det brede billedbegreb*, hvor billeder er forstået i ordets bredeste forstand og omfatter alle billedtyper, dvs. både plane, rumlige og digitale billeder, som fx tegning, grafik og maleri, rumlige billeder, som fx skulptur og installation samt digitale billeder, som fx video, hjemmesider og computerspil. Billeder betyder i denne sammenhæng primært alle visuelle udtryk, som er lavet med det formål at kommunikere og at udtrykke sig om noget og er derfor ikke specifikt knyttet til en kunsthistorisk forståelse af begrebet.

Billedprojekt forstås derfor som et visuelt udtryk, som eleven har fremstillet og udtrykt gennem en udtryksform og med en særlig intention i en bestemt kontekst.

Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene, vurderingskriterier og prøvens forløb.

Endvidere skal skolens leder sørge for, at eleven bliver bekendt med regler om udeblivelse fra prøven, anvendelse af hjælpemidler, konsekvenser af at komme for sent samt klageprocedure og klagefrister.

Eleverne skal have en kopi af undervisningsbeskrivelsen samt en tidsplan, når den er klar. Prøven foregår som en reflekterende billedsamtale, og eleverne skal derfor være forberedt på dialog mellem lærer, censor og elev/gruppen. Eleverne skal endvidere informeres om at de bedømmes individuelt samt at der gives én karakter til hver enkelt elev.

Hjælpemidler

Ved prøven må eleverne anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning. Fagspecifikke hjælpemidler, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

Eleverne skal i den daglige undervisning opnå fortrolighed med de hjælpemidler og redskaber, som anvendes i undervisningen, så de kan anvende dem til prøven.

Når det gælder teknisk udstyr, computere og andre hjælpemidler, der er til stede i begrænset omfang, må der ved opgaveformuleringen tages højde herfor, så der ikke opstår unødvendig ventetid for eleverne.

Bedømmelse

Det er vigtigt, at prøven tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til Fælles Mål. Det vil sige, at eleverne skal prøves i forhold til de kompetenceområder, kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder som er gældende for faget.

Eleverne prøves i:

- At kunne fremstille billeder og at kunne træffe begrundede valg i billedfremstillingen og herigenem demonstrere praktiske færdigheder og kreativitet.
- Om der er tydelig sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede idé, og billedprojektets udtryksformer samt hensigt.
- At kunne formidle en visuel proces fra skitse til færdigt udtryk og at kunne eksperimentere og afprøve forskellige udtryk med overvejelser over intention.
- At kunne begrunde valg af fremstillingsform, herunder valg af materialer, udtryksformer og teknologi.
- Med faglige begreber at kunne præsentere eget billedprojekt med overvejelser over hensigt, afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse af billedprojektet.
- Med udgangspunkt i årsudstillingen at kunne præsentere centrale billedprojekter med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion.
- At kunne sammensætte en repræsentativ og gennemarbejdet årsudstilling.

Vejledende karakterbeskrivelse

Formålet med prøven, som er reguleret i prøvebekendtgørelsen, er at dokumentere, i hvilken grad eksaminanden opfylder de mål og krav, der er fastsat for faget. Der prøves i elevernes kompetencer i henhold til Fælles Mål. Nedenfor ses vejledende karakterbeskrivelser for prøven i billedkunst:

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
12	Den fremragende præstation	<p>Præstationen er fremragende, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er en eksemplarisk og meget sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i meget høj grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk med stor variation og kreativitet ud fra overvejelser over intention. • Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse fagligt begrundet og meget selvstændigt. • Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt i meget høj grad. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er meget sikker og selvstændig.
10	Den fortrinlige præstation	<p>Præstationen er fortrinlig, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er en sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i høj grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk med stor variation ud fra overvejelser over intention. • Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse på fortrinlig vis. • Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt i høj grad. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er sikker og selvstændig.
7	Den gode præstation	<p>Præstationen er god, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er en overvejende sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen på tilfredsstillende vis. • Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk ud fra overvejelser over intention på tilfredsstillende vis. • Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse med sikkerhed.

		<ul style="list-style-type: none"> • Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt på tilfredsstillende vis. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er tilfredsstillende.
4	Den jævne præstation	<p>Præstationen er jævn, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er en nogenlunde sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i mindre grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver billedudtryk med overvejelser over intention i mindre grad. • Eleven præsenterer billedprojektet med forholdsvis få faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse. • Årsudstillingen i mindre grad fremstår repræsentativ og velgennemtænkt. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion viser en mindre grad af overblik.
02	Den tilstrækkelige præstation	<p>Præstationen er tilstrækkelig når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er tilstrækkeligsammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i mindre grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver billedudtryk med overvejelser over intention i mindre grad. • Eleven præsenterer billedprojektet med forholdsvis få faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse. • Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt på netop acceptabel vis. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion viser stor usikkerhed og netop tilstrækkeligt overblik.
00	Den utilstrækkelige præstation	<p>Præstationen er utilstrækkelig, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven arbejder med udvalgte udtryksformer på en utilstrækkelig måde. • Der ikke er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve billedprojektets udformning og budskab. • Eleven ikke eksperimenterer og ikke viser afprøvning af billedudtryk. • Billedprojektet fremstår ikke færdigt – og med ringe æstetisk og kommunikativ værdi.

		<ul style="list-style-type: none"> • Årsudstillingen fremstår ikke gennemarbejdet og med adskillige, væsentlige mangler. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er præget af stor usikkerhed og manglende overblik.
-3	Den uacceptable præstation	<p>Præstationen er uacceptabel når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven arbejder med udvalgte udtryksformer på en uacceptabel og ringe måde. • Der ingen sammenhæng er mellem prøveoplægget, processens faser og selve billedprojektets udformning og budskab. • Eleven på ingen måde eksperimenterer og ikke viser afprøvning af billedudtryk. • Billedprojektet fremstår ufærdigt – og uden æstetisk og kommunikativ værdi. • Årsudstillingen fremstår utilstrækkelig og ikke gennemarbejdet og med adskillige, væsentlige mangler. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er uacceptabel.

Sygeprøver

Skolens leder er forpligtet til at foranstalte ny prøve for de elever, der har været syge til en ordinær prøve. Dette gælder både for obligatoriske og frivillige prøver, jf. prøvebekendtgørelsens § 17.

Prøve på særlige vilkår og fritagelse

Særlige prøvevilkår

Skolens leder skal tilbyde særlige prøvevilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau.

Fritagelse fra prøve

Skolens leder fritager en elev fra prøven, hvis eleven på grund af betydelig funktionsnedsættelse ikke, selv ikke på særlige vilkår, kan aflægge prøven. Fritagelse kan omfatte en eller flere prøver eller delprøver.

Regler om prøve på særlige vilkår og fritagelse for prøve er fastsat i bekendtgørelse om folkeskolens prøver. Yderligere information herom kan findes i vejledningen "Prøver på særlige vilkår og fritagelse", som kan tilgås på ministeriets hjemmeside www.uvm.dk/fp - afsnittet: "Prøver på særlige vilkår".

Bilag 1

Eksempel på skabelon for undervisningsbeskrivelse i valgfaget billedkunst

Praktiske forhold vedrørende prøveafholdelsen

Skole:			
Klasse:			
Lærer(e)			
Dato (er)			
Antal elever der går til prøven enkeltvis:	Antal grupper á 2 elever:	Antal grupper á 3 elever:	Antal elever i alt:

Undervisningsform og aktiviteter:

Særlige forhold vedrørende organisering og undervisningsform:
Åben skole aktiviteter/samarbejde med eksterne samarbejdspartnere:
Anvendt litteratur, film, mv.:

Undervisningsforløb

Beskrivelse af undervisningsforløb, herunder tema og udtryksform(er).	Kompetence-område(r):	Færdigheds- og vidensområde(r):
---	-----------------------	---------------------------------
